

Η ερωτική ελευθεριότητα ως πολιτική πρόκληση

Άννα-Μαρία Μαργαρίτη
Φιλολόγος, Δρ. Γλωσσολογίας ΕΚΠΑ
margaritianna@yahoo.com

Η κοινωνική κατάσταση μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο στην Ευρώπη και στο δυτικό κόσμο χαρακτηρίζεται από κοινωνική και ιδεολογική ρευστότητα, αφού παραδοσιακές δομές αντικαταστάθηκαν από νέα ασταθή μορφώματα στα πλαίσια της μαζικής αστικοποίησης και εκβιομηχάνισης που επιτελέστηκε ραγδαία και συντεταγμένα με αμερικανική βοήθεια και αρωγή (de Long et al. 1991). Κεντρική θέση της παρούσας ανάλυσης είναι ότι ένας νέος ηθικός κώδικας ή καλύτερα ένα *modus operandi* είναι έκτοτε υπό διαμόρφωση και διαπραγμάτευση, ελέω ΜΜΕ. Σύμφωνα με την παρούσα ανάλυση, τα ατομικά δικαιώματα και κυρίως η αυταπόδεικτη και αναπόδεικτη πρωτοκαθεδρία τους στην πολιτική ζωή αποτελούν την αιχμή του δόρατος για την τρέχουσα κυρίαρχη ιδεολογία, η οποία ευαγγελίζεται πολλούς ελευθεριακούς νεωτερισμούς και απελευθερώσεις από στεγανά του παρελθόντος, με πρώτο θύμα την έννοια των ορίων, των όρων, των ορισμών και των συνόρων, όπως θα επιχειρήσουμε να αποδείξουμε μέσα από την περίπτωση της ερωτικής ελευθεριότητας.

Μια κεντρική έννοια στα πλαίσια αυτής της ρητορικής ή αφήγησης είναι αυτή της ελεύθερης βούλησης και του δικαιώματος στην επιλογή. Στην παρούσα ανάλυση υποστηρίζεται ότι αυτή η συστηματική αναβίβαση της ατομικότητας και της «επιλογής» σε λυδία λίθο και απόλυτο κριτήριο για την έγκριση ή μη μιας επιμέρους ιδέας ή πολιτικής και κοινωνικής συμπεριφοράς που επιτελείται σε αυτά τα πλαίσια έχει ως αποτέλεσμα ένα νέο, κατ' επίφαση αριστερό και «προοδευτικό» δογματισμό με ενδεχομένως καταστροφικές για μια ελεύθερη κοινωνία επιπτώσεις. Το σχετικό προπαγανδιζόμενο σόφισμα έχει περίπου ως εξής: «Η ελευθερία του ατόμου είναι ιερή για μια ελεύθερη δυτική κοινωνία. Ελευθερία σημαίνει επιλογές. Άρα οι επιλογές ενός ατόμου είναι ιερές.» Ως «ελευθερία» και «επιλογή» βαφτίζονται διάφορα «δικαιώματα» από το «δικαίωμα» στην δυστυχία της μετανάστευσης μέχρι και το δικαίωμα της επιλογής στην ιδιωτική σφαίρα του ερωτισμού και άλλες καταστάσεις που ως τώρα θεωρούνταν είτε σχετιζόμενες με την (κακή / καλή) τύχη είτε καθαρά με κάτι αδιάφορο κοινωνικά και εντελώς προσωπικό. Στο όνομα αυτής της πρωτοκαθεδρίας της ατομικότητας και της διαφορετικότητας, όμως, παραδόξως, φαίνεται να καταργείται ουσιαστικά η ιδιωτικότητα, ενώ παράλληλα η δημόσια σφαίρα πλέον περιλαμβάνει μια πραγματικότητα και πολλαπλές παράλογες ερμηνείες αλλοιωμένες από αυτή την σύμφυση.

Στο παραπάνω πλαίσιο οι προτιμήσεις ή αλλιώς τα γούστα νομίζονται ως ιερά, ακόμα και αν παρεκκλίνουν από αυτό που έχει υπάρξει ως τώρα ηθικά ή νομικά θεσμισμένο, κάτι που δεν είναι βέβαια ούτε νεωτεριστικό ούτε επιβλαβές, σύμφωνα με την επιχειρούμενη ανάλυση, η οποία όμως υποστηρίζει ότι με βάση αυτό το κεντρικό ιδεολόγημα επιχειρείται η ηθικοποίηση της ίδιας της ανηθικότητας, όχι απλά συμπεριφορών ή ιδεών που ως τώρα είχαν θεσμιστεί ως τέτοια, με αποτέλεσμα την κατάργηση των κριτηρίων και την αέναη παραπομπή στον υποκειμενικό παράγοντα και έναν καθολικό σχετικισμό, ένα πολιτικό «όττω τις έραται» το οποίο ενδεχομένως να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα σε μία κοινωνία η οποία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την βασική συμφωνία σε κάποιους κανόνες συμβίωσης (ηθική) και σχετικούς νόμους. Οι ερωτικές προτιμήσεις είναι το συγκεκριμένο παράδειγμα που αναλύεται εκτενέστερα προς επίρρωση αυτής της θέσης, με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να θέτουν ερωτήματα ως προς την ηλικία αλλά και την συναίνεση που θεωρούνται ηθικά ανεκτά για κάποιον που θέλει να εκφραστεί σχετικά ενώ τίθεται προς προβληματισμό το ενδεχόμενο μιας μελλοντικής μερικής ή ολικής αλλαγής ακόμα και πάνω στον ορισμό και την ανοχή μίας σήμερα

ευτυχώς θεωρούμενης ως απαράδεκτης συμπεριφοράς όπως η παιδοφιλία. Τα ιστορικά παραδείγματα της νομικής αντιμετώπισης της αδερφικής αιμομιξίας αλλά και της ομοφυλοφιλίας (πβ. Nunning 2015) είναι ενδεικτικά. Το τι αποδεχόμαστε ως ερωτικό στην σφαίρα της δημόσιας συζήτησης καθορίζει αποφασιστικά την ευτυχία ή την δυστυχία μας μέσα στην «πόλιν», για αυτό το λόγο το τι πιστεύουμε για τον έρωτα (πβ. Παύλος 2015) τελικά αποτελεί βασικό πολιτικό ζήτημα.

Βιβλιογραφία

J. Bradord de Long and Barry Eichengreen (1991). The Marshall Plan: History's most successful structural adjustment program.

NBER No. w3899, National Bureau of Economic Research.

Nunning, Vera (ed.). (2015). Unreliable narration and trustworthiness. Walter de Gruyter, Boston.

Παύλος, Γεώργιος (2015). Γνώση και Έρωτας στην επιστήμη και στην φιλοσοφία. Ομιλία στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημολογίας, 22-24 Μαΐου 2015, Καβάλα.